

ענ"פ (תל אביב) 18711-09-25 - מדינת ישראל נ' פלוני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ענ"פ 18711-09-25 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני כבוד השופט (עמית) רענן בן-יוסף, אב"ד

כבוד השופט עודד מאור

כבוד השופטת אורלי מור-אל

מדינת ישראל

מערערת

ע"י ב"כ

נגד

פלוני

משיב:

ע"י ב"כ עו"ד ירון דניאל

פסק דין

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט לנוער בבית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ניר זנו), מתאריך 17/7/2025, בת"פ 19013-12-22. במסגרת פסק הדין נושא הערעור הטיל בית משפט על משיב, קטין בין 17 ו- 11 חודשים בעת ביצוע העבירות, לאחר שהרשיעו, עונש מאסר מותנה וענישה נלווית, זאת בגין מעורבותו בשני אירועים של כניסה לישראל שלא כחוק, גניבת רכב ועבירות נלוות נוספות.

המערערת סבורה כי העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו ומכאן ערעורה.

תמצית האישומים והשתלשלות ההליך

- בתאריך 9/12/2022 הוגש נגד המשיב, תושב בית לחם בשטחי הרשות הפלשתינית, כתב אישום. במסגרת הליך גישור שהתנהל בתיק, הודה המשיב, בתאריך 14/11/24, בעובדות כתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") ונקבע כי ביצע את העבירות המיוחסות לו לפי סעיף 21 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971 (להלן: "חוק הנוער"). נקדים ונציין שההליך בעניינו של המשיב התעכב, נוכח אי התייצבותו לדיונים עד כדי התליית ההליך פעמיים, לטענתו בשל כך שלא ניתנו לו אישורי כניסה. לכך עוד נתייחס בהמשך.
- בהתאם להודאתו נמצא המשיב אשם בעבירות של כניסה או ישיבה בישראל שלא כחוק - עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (2 עבירות); גניבת רכב - עבירה לפי סעיף 413ב לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); נהיגה ברכב ללא ביטוח -

עבירה לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש) תש"ל 1970 (2 עבירות); נהיגה ללא רישיון נהיגה (מעולם לא הוציא רישיון) - עבירה לפי סעיף 10א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א 1961 (2 עבירות) (להלן: "**פקודת התעבורה**"); נהיגה בקלות ראש - סעיף 62 לפקודת התעבורה; החזקת כלי פריצה לרכב - עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין. שימוש ברכב ללא רשות - עבירה לפי סעיף 413ג סיפא לחוק העונשין.

על פי המפורט באישום הראשון בכתב האישום, בתאריך 5/12/22 בשעה 00:45 או בסמוך לכך נכנס המשיב למדינת ישראל בלא אישור שהייה, גנב רכב מסוג מזדה סי אקס שחנה במגרש חניה בעיר חולון, בכך שאחר ניפץ את השמשה המשולשת הקטנה השמאלית האחורית של הרכב; המשיב התניע את הרכב בדרך שאינה ידועה, ולאחר מכן נסע מהמקום במטרה לשלול את הרכב שלילת קבע מבעליו, בהיותו בלתי מורשה לנהיגה וללא פוליסת ביטוח המכסה נהיגתו. באותן הנסיבות, נהג המשיב בכביש 44 יציאה מחולון, אז הבחין בו שוטר, נסע אחריו בניידת על כביש 4 לכיוון צפון וכרז לרכב לעצור. בתגובה, הגביר המשיב מהירות נסיעתו, פנה לעבר נתיב חסום על ידי קונוסים לצורך עבודות בכביש, פגע בקונוסים, נצמד למעקה מצד שמאל, יצא מהרכב והחל בבריחה רגלית, כאשר השוטר דולק אחריו ומורה לו לעצור. אז עצר המשיב ונעצר במקום.

באותן הנסיבות החזיק המשיב בבקר ניהול לכלי רכב, שהינם חלק ממכלולים שנועדו בין היתר להתנעת מנוע כלי רכב ולנסיעה בו, ניתן להשתמש בכל אחד מהם כחלק ממערכת לעקיפת מערכת ההתנעה ללא מפתח מתאים, וכן בכלים ייעודיים לניפוץ שמשות המיועדים לשבירתן של שמשות זכוכית מחוסמת ואין לו הסבר סביר לכך.

המשיב הואשם כי במעשיו נטל ונשא את הרכב ללא הסכמת בעליו, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול מבעליו שלילת קבע, נהג בדרך נמהרת ורשלנית שיש בה כדי לסכן חיי אדם, פגע במזיד ברכב, החזיק בכלי פריצה, נהג ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח ושהה בישראל ללא אישור שהייה כדין.

על פי המפורט באישום השני, סמוך לתאריך 29/11/22 נגנב רכב מסוג מזדה ממגרש חניה בעיר חולון, על ידי אחר שזהותו אינה ידועה והמשיב, ששהה במדינת ישראל ללא אישור שהייה, קיבל את הרכב בחולון ולאחר מכן נסע מהמקום במטרה לשלול את הרכב שלילת קבע מבעליו, בהיותו בלתי מורשה לנהיגה וללא פוליסת ביטוח המכסה את נהיגתו. המשיב העביר את הרכב לשטחי הרשות ללא הסכמת בעליו, כאשר הוא נוטש את הרכב במקום אחר. במעשיו נטל ונשא המשיב את הרכב ללא הסכמת בעליו, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול מבעליו שלילת קבע, נהג ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, ושהה בישראל ללא אישור שהייה כדין.

3. לאחר הודאתו של המשיב בעובדות כתב האישום ולנוכח העובדה שלא התייצב לדיונים (כאמור, לטענתו בשל אי קבלת אישורי כניסה), נעצר המשיב עד לתום ההליכים בעניינו והתקבל תסקיר קצין מבחן, אשר התבסס על פגישות מקוונות עם המשיב בבית המעצר. בשיחות אלה, ציין המשיב שהוא עומד בקשר ישיר עם משפחתו אשר מעורבת בחייו ומביעה דאגה להיותו עצור. לדבריו, ובתקופת הדחייה מצבה הכלכלי של משפחתו התדרדר. המשיב בן 20.6 באותה עת, סיים 12 שנות לימוד, השתלב בלימודים גבוהים ב"אוניברסיטה הפתוחה" בלימודי מנהל עסקים, בנוסף עובד בחברת ביטוח לאומי של הרשות הפלסטינית ומשתכר משכורת בגובה כ- 700 דולר

לחודש. כן צוין שהמשיב עובד במסעדה בבית לחם. המשיב שיתף כי הפסיק לעשן סיגריות מזה כשנתיים ושלל אפשרות של שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים. שירות המבחן התרשם כי "מדובר בצעיר בוגר, מבין עניין, שסיגל אורח חיים חיובי ונורמטיבי הכולל לימודים ועבודה. התרשמנו כי מקפיד על אורח חיים זה ומתרחק מגורמי סיכון ואירועים עוברי חוק". אשר לעבירות, המשיב הודה באישום הראשון וטען שהודאתו בעבירות האישום השני באה על מנת לקדם סיומו של ההליך. המשיב מסר, שלא עדכן את משפחתו בכך שכוונתו להיכנס לשטחי מדינת ישראל ומאז מעורבותו בפלילים חרב עליו עולמו והוא מלא חרטה על מעשיו. המשיב, לדבריו, שלמד לקח משמעותי, ומבין שגרם נזק למדינת ישראל ולמתלוננים. שירות המבחן סיים תסקירו בכך שבשל העובדה שהמשיב אינו תושב ישראל, יכולותיו לערוך חקירה פסיכוסוציאלית מעמיקה הינה דלה ועל כן אין באפשרותו לבוא בהמלצות טיפוליות בעניינו.

4. במסגרת הטיעון לעונש נחלקו הצדדים, המערערת טענה לחומרת המעשים והעבירות, כאשר המדובר בשני אישומים ומעשים חמורים כשלעצמם כאשר הפסיקה מדברת על הצורך בהחמרת הענישה, ומשכך עתרה להטלת עונש מאסר בפועל באורך של 20 חודשים וענישה נלווית בהינתן שמדובר במי שעיסוקו בגניבת רכבים.

מנגד ב"כ המשיב עמד על כך שהמדובר במי שהיה קטין בעת ביצוע העבירות, ללא עבר פלילי וללא שנפתחו נגדו תיקים נוספים. המשיב נטל אחריות על ביצוע העבירות ושינה את אורח חייו, השתלב בעבודה ובלימודים, התרחק מגורמי סיכון, הכל בליוויה של המשפחה. המשיב טען שיש לפעול בהתאם לעקרונות חוק הנוער, שאינם מבחינים בין קטין תושב ישראל לבין קטין תושב הרשות הפלשתינית ויש לתת את הדעת על תהליך השיקום שעבר במקום מגוריו, כאשר במשך השנתיים וחצי האחרונות לא הייתה לו כל הסתבכות נוספת. אשר להתמשכות ההליכים ואי התייצבות המשיב לדיונים, הסביר ותאר בא-כוחו, את קשייו בהשגת אישורי כניסה, כאשר ערבויות בגובה של 17,500 ₪ חולטו וכן חולטה התחייבות עצמית בשיעור של 10,000 ₪, הכל כאשר אין בידו השליטה והאפשרות להיכנס למדינה לצורך משפטו. המשיב עתר לעונש צופה פני עתיד ופיצוי כספי, כמו כן, ביקש להורות על השבת הכספים שחולטו.

במסגרת הטיעון לעונש, העידו אמו של המשיב ואחיותיו שעמדו על כך שהמשיב החל פרק חדש בחיים, בסיוע המשפחה ובתמיכתה. המשיב עצמו הביע צער על מעשיו, והבהיר שהוא מודה בשני האישומים, ועתה השתנה ורוצה להמשיך בחיים הנורמטיביים שלו.

5. במסגרת גזר הדין, עמד בית משפט קמא על חומרתן של עבירות גניבת רכב, בהיותן מכת מדינה, הפוגעת בערכים המוגנים של שמירה על קניינו של אדם, פרטיותו ותחושת הביטחון של הציבור בכללותו. כן עמד בית משפט קמא על רוחב התופעה של מעורבות קטינים תושבי הרשות הפלסטינית בעבירות מסוג זה ועל הסכנה הגלומה בהן לציבור כולו. עוד ציין בית משפט קמא שאין בעצם העובדה שהמשיב היה קטין בעת ביצוע העבירות כדי להוות שיקול מכריע המביא להימנעות מהרשעה, מה גם שהמשיב היה על סף בגירות. בית משפט קמא עמד עוד על חומרת המעשים ועל סמיכותם.

מנגד, ציין בית משפט קמא שלא נעלם מעיניו שמדובר במי שזה מעמדו המשפטי הראשון, וכי מדובר בעבירות שבוצעו לפני שנתיים וחצי, כאשר מאז לא נפתחו נגדו תיקים נוספים ולא נרשמה

לחובתו כניסה שלא כדין לשטח מדינת ישראל. בית משפט קמא הוסיף את התרשמותו לפיה המשיב "מנהל אורח חיים נורמטיבי הכולל לימודים ועבודה, ומקפיד להתרחק מגורמי סיכון ומאירועים עוברי חוק. בשלב הטעונוים לעונש גיבה הנאשם את טעונו באישורים שונים, לרבות אישור בגין לימודיו באוניברסיטה, צילום תעודת סטודנט, קבלה המאשרת תשלום לשנת הלימודים הקרובה ואישור אודות מקום עבודתו ברשות". עוד עמד בית משפט על החרטה הכנה שהביע המשיב וקבע כי ניכר שהמשיב "הפנים את חומרת מעשיו, מצר על המחירים ששילמו הוא ובני משפחתו בשל מעורבותו בפלילים, וניתן להתרשם כי הוא מורתע מההליך הפלילי".

באשר לאי ההתייבבות לדיונים קבע בית משפט קמא, כי התרשם שהמשיב פעל מול הגורמים המוסמכים על מנת לקבל אישור כניסה, אולם מהמסמכים שהוצגו לא התבררה עד תום הסיבה לאי מתן היתר כניסה. בית משפט קמא עמד על כך שלא ניתן להתעלם ממעורבות רבה מצד משפחתו של המשיב ובפרט אחותו, אשר התייבבה לדיונים גם כאשר כניסתו לא אושרה.

לאור כלל המפורט, קבע בית משפט קמא כי המשיב הוכיח הלכה למעשה את שיקומו בראי חוק הנוער, כאשר במשך שנתיים וחצי שחלפו מאז ביצוע העבירות, עבר תהליך שיקום משמעותי באיזור מגוריו, בסיוע ובתמיכת משפחתו והוא מנהל מזה תקופה שגרת יום פעילה וחיובית תוך שמירה על אורח חיים נורמטיבי ושומר חוק. בנסיבות אלה, נקבע כי מיצוי הדין בדרך של שליחת המשיב למאסר בפועל, לא ישרת את תכליות הענישה. בית משפט קמא קבע כי "יש לאפשר להמשכיות השיקומית לקבל את קדמת הבמה ולהכריע את הכף. גישה כזו איננה מבטלת את חומרת המעשים, אך היא מאזנת בין העבר לבין ההווה והעתיד". בנסיבות יחודיות אלה, החליט בית משפט קמא לסטות מהענישה המחמירה הראויה למעשים כשלעצמם ולא להטיל על המשיב עונש מאסר בפועל.

אשר על כן, לנוכח חומרת העבירות ובהעדר המלצות טיפוליות, החליט בית משפט קמא, להרשיע את המשיב ולגזור עליו את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר מותנים, למשך שנתיים, והתנאי הוא שהמשיב לא יעבור עבירות רכוש מסוג פשע או נהיגה בקלות ראש; 3 חודשי מאסר מותנים, למשך שנתיים, והתנאי הוא שהמשיב לא יעבור עבירות של כניסה או שהייה בלתי חוקית, עבירות רכוש מסוג עוון ונהיגה ללא רישיון נהיגה; התחייבות כספית בסך 5,000 ₪ להימנע במשך שנתיים, מביצוע עבירות בהן הורשע; פיצוי לכל אחת מן המתלוננות בסך של 1500 ₪; בית משפט קמא הורה עוד על ביטול חילוט ההתחייבות העצמית בסך 10,000 ₪ עליה הורה בדיון קודם.

הערעור

6. המערערת עומדת בהרחבה במסגרת הודעת הערעור על הענישה המחמירה הנדרשת, כפי שנקבע בפסיקה מבוססת היטב ומנחה, בעבירות גניבת כלי רכב ועבירות נלוות במיוחד אלה המבוצעות על ידי שוהים בלתי חוקיים. כן עומדת המערערת על הנסיבות המחמירות בתיק זה, ובין היתר, גילו של המשיב בהיותו על סף בגירות ומעשיו, כמו גם העובדה שמדובר בשני אישומים ובמעשים שמהווים מכת מדינה, כאשר הרכב באישום השני לא הוחזר. לשיטת המערערת ראוי להשית על המשיב עונש של 13 חודשי מאסר בפועל באישום הראשון ו- 7 חודשי מאסר בפועל

באישום השני. המערערת מפנה לפסיקה רבה בהקשר זה.

בטיעונה בפנינו חזרה ב"כ המערערת המלומדת על הדברים, תוך שהוסיפה והדגישה כי קיימים תיקים רבים מסוג זה של שוהים בלתי חוקיים בין עצורים ובין משוחררים ומתן עונש כה קל פוגע באחידות הענישה ומעביר מסר שגוי לבתי המשפט קמא ולציבור כולו.

7. ב"כ המשיב חזר מצדו על הטענות שהושמעו גם בבית משפט קמא, והדגיש את קטינותו של המשיב בעת ביצוע העבירות, את העדר העבר הפלילי ואת הדרך שעשה מאז ביצועו. בהעדר יכולת לשיקום על ידי שירות המבחן, כך נטען, ביצע המשיב את השיקום במקום אחר והוא מנהל אורח חיים נורמטיבי לחלוטין. לשיטתו האבחנה שעשה בית משפט קמא ראויה. עוד עמד ב"כ המשיב בהרחבה על הסיבות להעדר ההתייבבות לדיונים, הציג מסמך המראה את כמות הפניות בהקשר זה והדגיש שהמשיב עשה כל שניתן, ואף התייצב לדין זה בפנינו.

דין והכרעה

8. מושכלות היסוד הן שערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם עולה כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר מתגלה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת (עפ"ג (עליון) 21154-10-24 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29/1/25) והפסיקה המוזכרת שם (להלן: "**עפ"ג 21154-10-24**"); ובין היתר ע"פ 4513/23 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 6 לפסק דינו של השופט נ' סולברג (16.6.2024); ע"פ 2883/23 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פסקה 12 לפסק דינו של השופט י' אלרון (21.2.2024) (להלן: "**ע"פ 2883/23**"); ע"פ 4225/23 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ג' כנפי-שטייניץ (4.2.2024)).

כן ידועים העקרונות המנחים בעניין ענישת קטינים עליהם עמד בית משפט חדשות לבקרים. נקודת המוצא היא בחוק הנוער הקובע שבכל הנוגע לענישת קטינים יש להעניק מעמד בכורה לנסיבותיו האישיות של הקטין ולסיכויי שיקומו. בנוסף, סעיף 40טו(ב) לחוק העונשין מוסיף וקובע כי: "**בית המשפט רשאי להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה המנויים בסימן זה, תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסבר שראוי לתת להם משקל בנסיבות המקרה**". כלומר, אף שהעקרונות והשיקולים המנויים בסימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין - העוסק בהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, כפי שחוקק בתיקון מס' 113 לחוק העונשין - אינם חלים במישרין על ענישת קטינים, בית המשפט רשאי להתחשב בשיקולים אלה בעת גזירת דינו של קטין (ע"פ 2883/23, פסקאות 16-18 לפסק דינו של השופט י' אלרון ופסקאות 2-10 לפסק דינה של השופטת ר' רון ופסיקה רבה נוספת כמפורט, בין היתר בעפ"ג 2115-10-24).

בהתאם לפסיקה ככלל, השיקולים שבית המשפט נדרש להעמיד מול עיניו הם אותם השיקולים שנבחנים לצרכי קביעת עונשו של בגיר, אולם המשקל שניתן לכל שיקול ושיקול - שונה הוא. כאשר בקטין עסקינן, ניתן משקל רב יותר לנסיבותיו האישיות ולשיקולי שיקום. עם זאת, "**קטינות אינה יוצרת חסינות ולעיתים שיקולי גמול, הרתעה ומניעה יגברו על שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של קטין וסיכויי להשתקם**" (ע"פ 1589/23 **פלוני נ' מדינת ישראל** (7/8/23), בפסקה 18 לפסק דינו של השופט י' אלרון). מכאן, גם כאשר מדובר בקטין, אשר עבר הליך שיקום

יוצא דופן, עדיין נדרש בית המשפט ליתן משקל נאות לשיקולי ההרתעה והגמול, ובפרט כאשר מדובר בקטין שביצע עבירות קשות (עפ"ג 2115-10-24; ע"פ 6209/13 פלוני נ' מדינת ישראל (29.1.2014) פסקה 34 לפסק דינה של המשנה לנשיא מ' נאור).

בית המשפט העליון אף עמד על הקושי המובנה בגזירת עונשו של מי שכעת הוא בגיר וזאת בגין עבירות שביצע בקטנותו מלפני זמן, בקובעו:

"כידוע, מערכת השיקולים שיש להפעיל בעת גזירת עונשו של קטין היא שונה וייחודית מזו שיש להפעיל ביחס לעבריין בגיר, וכי בעניינם של קטינים יש לתת משקל רב לשיקולי שיקום (עיינו: ע"פ 49/09 פלוני נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (08.03.2009) (להלן: ע"פ 49/09)). ההנחה היא שקטין איננו אחראי למעשיו באופן מלא, כפי שבגיר אחראי לנוכח העדר ניסיון חיים, הבדלים פיזיולוגיים וביולוגיים ואף כתוצאה מנקודת התפתחות שונה (ראו: ע"פ 5048/09 פלוני נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (14.02.2010) (להלן: ע"פ 5048/09)). האפשרות לשינוי אישיתי בחלוף הזמן מצויה במוקד ההצדקה לשקילת שיקולי שיקום בענישה, תוך התמקדות בגורמי העבריינות וטיפול בהם בהתייחסות לעבריין האינדיבידואלי. נשמעה אף הדעה כי חלוף הזמן משפיע גם על קביעת מה שהולם את חומרת העבירה משיקולי גמול (ראו, למשל: Victor Tadros, The Ends of Harm: The Moral Foundations of Criminal (Law 308-309 (2011))" (עפ 7211/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13/12/15), פסקה 78 לפסק הדין).

9. כמפורט לעיל, המשיב הורשע בגין מעורבותו בשני אירועים של גניבת כלי רכב ובעבירות נלוות, מעשים שבוצעו בסמיכות זה לזה, בהיותו על סף בגירות, שלא ניתן להמעיט בחומרתם ושפוטנציאל הסכנה הגלום בהם לציבור כולו ברור וידוע. כפי שנקבע בפסיקה מבוססת היטב, עבירות מסוג זה מצדיקות הטלת עונש מאסר בפועל, בהיותן בגדר "מכת מדינה" וכאשר חדשות לבקרים הן מבוצעות על ידי קטינים שאינם תושבי המדינה. על רקע זה קיימת פסיקה מחמירה וחד משמעית גם בעניינם של קטינים, בפרט לאחר המלחמה שפרצה בשבעה באוקטובר, הכל כפי שעולה מן הפסיקה הרבה אליה הפנתה המערערת. לטעמה של המערערת השתרשה מדיניות ענישה של 9 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבים נלווים ללא עבירות של נהיגה ללא רישיון ו- 12 חודשי מאסר בפועל, במקרים עם עבירות נלוות וכל זאת בנוגע לעבירות שבוצעו לפני המלחמה שפרצה בשבעה באוקטובר (ראו לדוגמא: ענ"פ (מח' ת"א) 70608-01-23 פלוני נ' מדינת ישראל (22/7/24); ענ"פ (מח' ת"א) 37859-04-24 פלוני נ' מדינת ישראל (28/10/24); ענ"פ 63812-02-24 פלוני נ' מדינת ישראל (25/3/24); ענ"פ 61964-01-25 פלוני נ' מדינת ישראל (5/3/25)).

10. נדגיש שנקודת המוצא שלנו לדיון בערעור הייתה שמהות העבירות, על הסכנה והפגיעה המיוחדות שנלוות להן, מחייבת החמרה בעונש שהושת על המשיב, גם כאשר ניתן מלוא המשקל לדרך שבה פסע בהיבט השיקומי. לצד זאת, לאחר שקילה והתחבטות באנו לידי מסקנה שנסיבות המקרה דנן ובין היתר לאור היותו של המשיב קטין בעת ביצוע העבירות, לקיחת

האחריות מצדו וכן התהליך השיקומי שעשה, מצדיקים ללכת בדרכו של בית משפט קמא.

למסקנתנו הגענו, לאחר דיון ושמיעת הצדדים, התרשמות בלתי אמצעית מן המשיב ומשפחתו ותוך מתן משקל להתרשמותו של בית משפט קמא, שהוא האמון על גזירת הדין, במיוחד כאשר מדובר בקטין בעת ביצוע העבירות, אשר עניינו נדון במשך תקופה ארוכה. איננו מתעלמים מכך שהמשיב ביצע את העבירות על סף הבגירות ממש ואולם ניכר מן הדרך שעבר מאז שחל שינוי אישיותי ולבטח התנהגותי בחלוף הזמן, המצדיק סטיה מרמת הענישה הנוהגת ומתן משקל מכריע יותר לשיקול השיקום.

עוד נתנו דעתנו לכך שהעבירות בוצעו טרם המלחמה שפרצה בתאריך השבעה באוקטובר וכי מאז ביצוע העבירות ועד כה לא היה מעורב המשיב בפעילות פלילית כלשהי ואף לא ניסה לחדור את גבולות המדינה.

לא יהיה זה מיותר לציין, כי גם אנחנו כמו בית משפט קמא התרשמנו, שההימשכות במשפטו של המשיב, נגרמה בין היתר עקב נסיבות שלא היו בשליטתו, כאשר כניסתו למדינת ישראל לא צלחה פעם אחר פעם על אף שניכר שהוגשו בקשות; ובכל זאת אחותו של המשיב התייצבה בדיונים אלה, גם כאשר הייתה בהריון מתקדם, כך שהמשפחה שמרה על קשר עם ההליך והראתה עניין, דבר שאינו מובן מאליו (ראו לדוגמא ישיבות בהליך בבית משפט קמא מתאריכים 17/7/23, 26/9/23, 21/2/24, 19/3/24, 6/5/24, 12/1/25, 25/2/25, כאשר קיימות ישיבות נוספות במסגרת הליך הגישור, גם אליהם לא התייצב המשיב בטענה שסורבה כניסתו).

לא נעלמה מאיתנו טענת המערערת לחוסר שוויון הנוצר בין מי שהייתה בידם הפרוטה ושחררו ממעצר וכך ניתן להם הסיכוי לשיקום לבין מי שנותרו במעצר, בין בשל חוסר אפשרות כלכלית ובין מטעמים אחרים ומטבע הדברים לא מסוגלים להראות הליך שיקום כלשהו. נדמה שהמדובר בשוני בנסיבות, כאשר ניכר לאורך כל ההליך שאת המשיב מקיפה משפחה תומכת שהבינה את חומרת המעשים ואת הפסול הנובע מהם והייתה נכונה גם להתגייס ולהפקיד את הסכומים הנדרשים, כאשר נזכיר כי ₪ 17,500 מן הסכומים שהופקדו חולטו. מה שמכונה על ידי המערערת כחוסר שוויון קיים בכל מקרה בו מדובר במי שהצליח לעמוד בגובה ההפקדה הנדרש ובתנאי שחרור וניתנה לו ההזדמנות לעלות על דרך השיקום. אכן, מטבע הדברים, למי שמשוחרר ממעצר יש את הסיכוי וההזדמנות להשתקם בדרך טובה יותר ושעה שמדובר במי שהשכיל, הרים את הכפפה ונקט בדרך זו, בית המשפט אינו יכול להתעלם מכך. לעולם ובמיוחד כאשר מדובר בקטינים הענישה היא אינדיבידואלית ובית המשפט מחויב לבחון ולהסתכל על הנאשם הניצב בפניו כפי הדרך שעשה עד לגזר הדין ומצבו בעת גזר הדין לטוב ולרע.

אכן הליך השיקום שעבר המשיב אינו מלווה, בשל מקום מגוריו ומעמדו, על ידי שירות המבחן, ואולם גם מן התסקיר שהוגש, גם מהתרשמות בית משפט קמא ומהתרשמותינו שלנו, עולה שהמשיב עבר דרך משמעותית והוא במסלול חיים נורמטיבי, ממנו לא ניתן להתעלם. במקרה אחר, התייחס בית המשפט המחוזי למצבם של תושבי הרשות הפלשתינית בגזרו את עונשו של קטין שאינו תושב מדינת ישראל בעבירות בטחון והדברים שנאמרו שם יפים בבחינת קל וחומר לענייננו -

"....הנאשמים בעבירות ביטחון הם, בדרך כלל, תושבי הרשות הפלסטינית הנשפטים בבית משפט ישראלי. בנסיבות אלה, ערוצים שיקומיים מוסדיים בדרך

כלל אינם רלבנטיים. מאידך גיסא, גם לגבי קטינים תושבי הרשות הפלסטינית חלה הגישה העקרונית כי יש להעניק לקטין הזדמנות לחזור לחיים נורמטיביים. דבר זה נגזר מן החובה ההומניטרית כלפי קטינים באשר הם, ומן האינטרס של החברה שבה הם עלולים לפגוע אם התנהגותם העבריינית תישנה" (תפח (מחוזי, ב"ש) 41965-05-16 מדינת ישראל נ' עזמי מצרי (21/12/17) (פיסקה 42 לפסק הדין)

לו בנסיבות שלפנינו ניתן היה לנקוט בדרך הביניים של שיקום וליווי באמצעות שירות המבחן והטלת מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, דרך זו הייתה נשקלת בכובד ראש ואולם הדבר אינו אפשרי וכאשר הברירה היא בין קטיעת חייו הנורמטיבים של המשיב בשנים האחרונות וגזירת עונש מאסר לריצוי בפועל בבית כלא של בגירים, בפעם הראשונה בחייו, על כל הכרוך בכך; ובין נטילת הסיכון ומתן הסיכוי למשיב להמשיך בדרך השיקום, באנו לידי מסקנה שבנסיבות המיוחדות שבתיק זה, הכף נוטה לכיוון הדרך השנייה.

עיגון למסקנתנו זו נמצא אך לאחרונה בפסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 6665/23 **אוטמזגין אושרי נ' מדינת ישראל** (14/1/26), באותו מקרה הורשע המערער בעבירות של החזקת נשק שלא כדין ונדון ל-16 חודשי מאסר. בית המשפט העליון ראה להקל בעונשו לעונש של מאסר בעבודות שירות, לאור הליך שיקום משמעותי שעבר. כך, כב' השופטת וילנר קבעה כי במקרה חריג זה: **"היה על בית המשפט לצעוד צעד אחד נוסף, ולהימנע משליחתו של המערער למאסר בין כתלי הכלא - מאסר שיביא באחת לקטיעת שיקומו וימוטט, בסבירות גבוהה, את העולם הנורמטיבי שבנה המערער במאמצים כה רבים... יש לקוות כי הדרך הארוכה שעשה המערער והמאמצים שהשקיע על מנת לחזור למוטב ולהשתקם, תשמש דוגמה לעבריינים אחרים, ותעודד אותם לבחור בדרך הישר. כך, ידע העבריין כי יש גמול למעשה רע, ותגמול למעשה טוב, והרשות נתונה"**.

הצטרף לדברים כב' השופט כבוב וקבע: **"אכן, כאשר נאשם אשר עבר הליך שיקומי ניכר ומשמעותי, החברה כולה תצא נשכרת מכך ששיקולי שיקומו יקבלו משקל נכבד ביותר במסגרת קביעת העונש; וכך ראוי לפעול"**.

אכן, המערער שם עבר הליך שיקום פורמלי כאשר בעניין המשיב כאן הדבר לא התאפשר בשל מעמדו ומקום מגוריו, אולם נדמה שהדברים יפים גם בעניינו, בהינתן שמדובר במי שהיה קטין בעת ביצוע העבירות ושוכנענו כי עשה כברת דרך משמעותית מאז.

11. נשוב ונדגיש כי לשיטתנו, העונש שהוטל אינו הולם את חומרת מעשיו של המשיב. רחוק מאוד מכך. עם זאת, נוכח המאפיינים הייחודיים של המקרה, ובהם ההליך השיקומי שעבר המשיב; היות המשיב קטין בעת ביצוע המעשים; משך הזמן שנמשך ההליך שחלקו לא בעטיו של המשיב, והכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, באנו לידי מסקנה שאין להתערב בפסק הדין.

בהקשר זה אין אלא להפנות לדברים שנקבעו בעפ"ג 21154-10-24 עת בחר בית המשפט העליון שלא למצות את הדין עם קטין שעשה דרך בשיקום, דברים היפים גם לעניינו **"במבט צופה פני**

עתיד, ייאמר כי את פסק דיננו זה יהיה נכון להבין על רקע מכלול לנסיבותיו המיוחדות, כמפורט לעיל".

12. אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, א' שבט תשפ"ו, 19 ינואר 2026, בהעדר הצדדים.

אורלי מור-אל, שופטת

עודד מאור, שופט

רענן בן-יוסף, שופט
עמית
אב"ד